

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

«Затверджено»
Голова приймальної комісії
Волинського національного
університету імені Лесі Українки
Анатолій ЦЬОСЬ
«25 березня» 2022 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ
МАГІСТРА (ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ СПЕЦІАЛІСТА)
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ (PhD)
ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА
СТРАХУВАННЯ

(освітньо-наукова програма – «Фінанси і кредит»)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного іспиту до аспірантури Волинського національного університету імені Лесі Українки розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», постанови КМУ від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» зі змінами та доповненнями, Національної рамки кваліфікацій України, Положення про здобуття наукового ступеня (атестацію) доктора філософії у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про підготовку доктора філософії у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Вступники, які претендують на освоєння освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти підготовки доктора філософії, повинні володіти ступенем магістра (або освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста) та проявити здібності до оволодіння компетентностями, відповідними дев'ятому рівню кваліфікацій Національної рамки кваліфікацій, прийнятої Постановою Кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519).

Програма іспиту орієнтована на вступників на здобуття освітнього ступеня доктора філософії зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Іспит проводиться за фахом. Згідно з вимогами абітурієнт повинен продемонструвати комплекс загальнотеоретичних та практичних знань зі спеціальності, яка в свою чергу орієнтована на вивчення методологічних і науково-прикладних аспектів, виявлення закономірностей, тенденцій розвитку структурних змін в системі публічних і корпоративних фінансах, банківській сфері, фінансового ринку та ринку цінних паперів, ринку страхових послуг, що дають можливість пояснити та обґрунтувати роль фінансів у формуванні фінансової політики регулювання соціально-економічним розвитком держави та регіонів. Ці завдання відповідають кваліфікаційним вимогам передбаченим освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістра» чи «спеціаліста» зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування або суміжних спеціальностей.

Метою вступного фахового випробування зі спеціальності – відбір до навчання в аспірантурі осіб, які продемонстрували найвищий рівень засвоєння фундаментальних та прикладних знань та вмінь, отриманих в результаті вивчення циклу дисциплін, передбачених освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» і «спеціаліст» різних спеціальностей.

Програма вступного іспиту містить такі змістовні блоки: «Основи теорії фінансів», «Податки і податкова система», «Фінанси суб'єктів господарювання», «Фінанси домогосподарств», «Гроші та грошовий обіг», «Банківська система», «Ринок цінних паперів», «Страхування».

Фахове вступне випробування для конкурсного відбору осіб до аспірантури за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування проводиться у формі усного іспиту. Для вступу до аспірантури білет для проведення фахових вступних випробувань складається з 3 питань. Пропонований варіант програми передбачає чітке структурування і розподіл навчального матеріалу за основними темами. Виклад основних положень тем деталізовано, що полегшує абітурієнту пошук літературних джерел і орієнтирів для підготовки до іспиту під час вступних випробувань.

Перевірка знань з питань, передбачених цією програмою дає достатні підстави для висновку про рівень підготовки здобувачів для вступу у Волинський національний університет імені Лесі Українки за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування на здобуття ступеня доктор філософії.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ ПРОГРАМИ ВСТУПНИХ ІСПИТІВ

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ФІНАНСІВ

Сутність, структура та суспільна роль фінансової науки. Пріоритети розвитку фінансових досліджень. Фінанси як економічна категорія. Функції фінансів. Сучасні пріоритети та інструменти реалізації фінансової політики держави.

Фінансовий механізм: його структура, основні шляхи вдосконалення.

Фінансова система, її склад, структура, розвиток і принципи формування.

Система державних фінансів, її склад, структура і принципи організації.

Суть, завдання і принципи фінансового контролю. Організація державного фінансового контролю в Україні. Фінансове планування і прогнозування: теоретичні засади, сучасні реалії та проблеми.

Бюджетний устрій і бюджетна система та принципи її побудови. Економічна природа, сутність та призначення бюджету. Роль бюджету в сучасному суспільстві. Бюджетна політика в Україні: теоретичні засади, сучасні реалії та проблеми ефективності. Бюджетний механізм.

Державний кредит та державний борг: проблеми оптимізації структури та організації ефективного управління. Державний борг: внутрішній і зовнішній. Інструменти управління внутрішнім і зовнішнім державним боргом, ефективність їх використання.

Система доходів і видатків бюджетів, проблеми їх оптимізації. Доходи і видатки бюджетів як засіб реалізації соціально-економічної політики держави.

Методи формування доходів державного бюджету, переваги і недоліки їхнього використання. Перспективи зміцнення доходів державного бюджету в сучасних умовах. Бюджетний процес та його розвиток в умовах економічних перетворень.

Місцеві фінанси як ланка фінансової системи держави. Проблеми та перспективи реформування системи місцевих фінансів в Україні.

Місцеві фінансові інститути: характеристика складових, реалії та перспективи розвитку. Проблеми забезпечення самостійності органів місцевого самоврядування та фінансова незалежність місцевого самоврядування в умовах децентралізації. Сутність системи міжбюджетних відносин, види міжбюджетних трансфертів.

ПОДАТКИ І ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Податки як економічна і правова категорія. Наукові основи побудови податкової системи. Структура податкової системи та її роль у фінансовій політиці держави.

Економічна природа непрямих податків, їх класифікація. Проблематика справляння податку на додану вартість як форми універсального акцизу. Сучасні реалії специфічного акцизного оподаткування в Україні та світі. Мито як фінансовий інструмент та засіб митного регулювання в державі.

Пряме оподаткування. Податок на прибуток підприємств як форма прибуткового оподаткування юридичних осіб. Екологічне оподаткування. Оподаткування доходів фізичних осіб, проблеми та перспективи розвитку даного виду оподаткування в Україні.

Спеціальні податкові режими в Україні.

Місцеві податки і збори: порядок справляння та резерви зростання. Майнове оподаткування.

Податкове планування і прогнозування. Теорія і практика застосування планування і прогнозування на державному і корпоративному рівні.

Податкове адміністрування і податковий контроль: призначення і порядок проведення. Форми і методи податкового контролю.

Критерії формування податкової політики та напрямки її реалізації. Організація діяльності ДФС України та основні напрямки її модернізації.

ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Загальні основи організації фінансів суб'єктів господарювання: принципи організації фінансів підприємств, комерційний розрахунок, самофінансування. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств. Основний і оборотний капітал підприємства.

Прибуток підприємства: суть і методи його визначення. Рентабельність підприємства, продукції і виробничих фондів. Розподіл і використання прибутку підприємств.

Фінансовий стан підприємства: показники фінансової стійкості підприємства, критерії і методи оцінки; платоспроможність підприємства; ліквідність балансу. Зміст, цілі та завдання фінансового планування на підприємстві, його роль і місце у фінансово-господарській діяльності в умовах ринку. Види фінансових планів на підприємстві. Прогнозування фінансових результатів.

Організація фінансової роботи на підприємстві, цілі, завдання, основні принципи. Технологія управління фінансовими ризиками. Корпоративне управління і вплив його якості на вартість компанії. Оцінка фінансових активів і бізнесу: метод дисконтованого грошового потоку (DCF).

Структура капіталу. Теорії структури капіталу. Модель Модильяні-Міллера. Модель CAPM. Компромісні моделі і їх застосування. Цільова структура капіталу і її розподіл. Розрахунок оптимальної структури капіталу. Виробничий і фінансовий леверидж. Дія структури капіталу на ринкову вартість підприємства.

Дивідендна політика компанії. Теорії дивідендної політики. Процедури і форми розрахунків по дивідендах. Джерела виплати дивідендів. Обмеження. Теорії дивідендної політики. Зміна дивідендів в часі.

Управління оборотними активами. Управління запасами. Дебіторська заборгованість на підприємстві, її види і способи оцінки. Ліквідність оборотних активів. Види вартісної оцінки оборотних активів. Методи оцінки запасів товарно-матеріальних цінностей.

Поняття банкрутства, чинники, що визначають темпи стійкого зростання. Неспроможність підприємства і ознаки його банкрутства. Моделі прогнозування банкрутства.

ГРОШІ ТА ГРОШОВИЙ ОБІГ

Гроші в системі економічних відносин. Еволюція грошей, мінливість функціональних властивостей національних грошей залежно від зміни соціально-економічних умов і середовища. Функції грошей. Суть кредиту.

Характеристика грошей як економічної категорії. Теорії грошей і їх еволюція. Сучасні напрями розвитку теорії грошей. Тлумачення суті грошей в сучасних теоріях грошей. Еволюція форм грошового обігу. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Основні чинники пропозиції грошей.

Грошова система, її суть. Елементи грошової системи та їх характеристика. Механізм грошової емісії. Первинна емісія грошей. Вторинна емісія грошей, особливості ефекту мультиплікації.

Зміст поняття грошовий оборот. Структура грошового обороту. Готівковий та безготівковий оборот. Проблеми становлення та розвитку грошової системи України.

Закон грошового обігу, його зміст та значення у підтриманні рівноваги в економічній системі. Грошові реформи: поняття, цілі та види грошових реформ. Основні способи проведення грошових реформ.

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА

Банківська система та грошово-кредитне регулювання. Поняття банківської системи і її властивості. Роль, функції і типи банківських систем. Рівні банківської системи. Поняття

стабільності, стійкості і надійності банківської системи. Умови і чинники, що визначають стабільний розвиток банківських систем.

Власний капітал банку: поняття, структура, джерела формування, функції. Порівняльна оцінка вітчизняної і зарубіжної практики оцінки капітальної бази банку. Сучасні тенденції оцінки достатності капіталу.

Економічний зміст активних операцій банків і сучасні тенденції їх розвитку. Напрями поліпшення структури і якості активів українських банків.

Платоспроможність банку як критерій його фінансової стійкості. Зміст понять ліквідності балансу банку. Характеристика сучасного інструментарію оцінки ліквідності вітчизняних банків.

Джерела прибутків комерційного банку, пов'язані з окремими елементами банківського бізнесу. Проблеми підвищення прибутковості вітчизняних банків. Модель формування прибутку банку. Показники оцінки прибутковості і рентабельності банку, операцій, продуктів, послуг.

Механізм функціонування банківської системи, організація й управління діяльності банків. Іпотечне кредитування, лізинг у банківській діяльності, інвестиційна діяльність банків.

Грошово-кредитне регулювання і грошово-кредитна політика: теоретичні і практичні аспекти. Система грошово-кредитного регулювання і її елементи. Поняття методів і інструментів грошово-кредитного регулювання, їх класифікація. Політика кількісного регулювання (таргетування) грошової бази, політика обов'язкових резервів, процентна політика, політика валютного курсу.

Система банківського нагляду, структура основних елементів банківського нагляду. Еволюція кредитних відносин; закономірності і сучасні тенденції їх розвитку. Банківські послуги, їх види та класифікація.

Регулювання діяльності комерційних банків національним банком України (реєстрація та ліцензування комерційних банків, контроль за дотримання економічних нормативів).

Функції центрального банку. Основні напрями грошово-кредитної політики НБУ.

Банківські послуги, їх класифікація, зміст та значення. Ринок банківських послуг, перспективи його розвитку в сучасних умовах. Особливості банківського кредитування фізичних осіб. Принципи організації кредитних відносин, їх значення в сучасних умовах.

Система грошових платежів і розрахунків: види і форми безготівкових розрахунків.

Поняття і види банківських ризиків: методологічні питання платоспроможності комерційного банку; класифікація банківських ризиків; вплив ризиків на показники прибутку і достатності капіталу банку.

Кредитні ризики банку: кредитна політика і кредитні вкладення; кредитний портфель і його структура; аналіз якості кредитного портфеля; методи управління кредитним портфелем; забезпечення безпеки кредитних операцій; сучасні моделі забезпечення повернення кредиту.

Система ризик-менеджменту в кредитній організації. Інструменти оцінки ризику банківської діяльності. Значення, види та методи аналізу в управлінні банком. Критерії оцінки фінансового стану комерційного банку.

Поняття антикризового управління кредитної організації. Моделі та методи антикризового управління на макро- і мікрорівні.

Міжнародний кредит та його форми. Технології кредитування. Валютно-фінансові і платіжні умови міжнародного кредиту. Ризики в міжнародному кредитуванні та методи їх мінімізації.

РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Поняття ринку цінних паперів, його суть, функції і місце в системі фінансового ринку. Учасники ринку цінних паперів: емітенти, інвестори, інвестиційні інститути. Класифікація

цінних паперів. Деривативи. Принципи організації ф'ючерсного ринку. Форвардні і ф'ючерсні контракти. Організація ф'ючерсної торгівлі. Ціноутворення на ф'ючерсному ринку. Характеристика опціонного контракту. Цілі укладання опціонних контрактів. Європейський і американський опціони. Опціони колл і пут.

Інститути спільного інвестування. Інвестиційні фонди, їх організаційно-правова форма і принципи діяльності. Пайові інвестиційні фонди, їх види і класифікація. Організація діяльності ПФ. Інвестиційна політика ПФ.

Роль і призначення вторинного ринку цінних паперів. Форми організації вторинного ринку (біржовий і позабіржовий ринки), необхідні умови їх функціонування. Характеристика біржової торгівлі, структура біржового ринку. Учасники біржової торгівлі. Процедура лістингу і делістингу. Процедура клірингу, розрахунок варіаційної маржі, основні типи торговельних операцій.

Регулювання фондового ринку. Основні елементи регулювання фондового ринку. Концепція формування фондового ринку в Україні. Цілі та завдання регулювання. Перспективи розвитку ринку цінних паперів України:

СТРАХУВАННЯ

Страховання як економічний інститут. Характеристика галузей страховання. Особливості обов'язкової та добровільної форм здійснення страховання. Страховання життя. Медичне страховання. Роль страхового ринку в розвитку національної економіки. Етапи розвитку страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку.

Страховик як суб'єкт управління ризиком. Страхова послуга як форма реалізації страхового захисту в умовах ринку.

Страхова послуга і страховий продукт. Класифікація страхових послуг, проблеми класифікації. Види страхової премії і методи її сплати. Склад і структура нетто-премії, методика її визначення, шляхи оптимізації. Ризикова премія і ризикова надбавка. Методики розрахунку страхової премії по масових видах страховання. Сучасні підходи до диференціації страхової премії. Брутто-премія. Методика розрахунку навантаження до нетто-премії.

Страховик як фінансовий посередник. Диверсифікація страхової діяльності.

Страховик як інституціональний інвестор. Структура прибутків і витрат вітчизняних страхових компаній. Прибуток страхової компанії. Проблеми оподаткування страхової діяльності.

Платоспроможність страхової компанії. Роль перестраховання в забезпеченні фінансової стійкості страховика.

Особливості функціонування страхового ринку України. Фінансова надійність страховика та методи її забезпечення.

Мета і завдання регулювання страхового ринку. Поняття суб'єкта регулювання. Державне регулювання розвитку і ефективного функціонування обов'язкового і добровільного страховання.

Державне регулювання і саморегулювання на страховому ринку.

Державний нагляд і контроль страхової громадськості як елементи системи регулювання.

Форми і системи соціального страховання, його галузева класифікація.

Сучасні тенденції організації і функціонування системи соціального страховання і ринку страхових послуг.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ІСПИТУ

1. Сутність, структура та суспільна роль фінансової науки. Пріоритети розвитку фінансових досліджень.
2. Фінанси як економічна категорія. Функції фінансів.
3. Сучасні пріоритети та інструменти реалізації фінансової політики держави.
4. Фінансовий механізм: його структура, основні шляхи вдосконалення.
5. Фінансова система, її склад, структура, розвиток і принципи формування.
6. Система публічних фінансів, її склад, структура і принципи організації.
7. Суть, завдання і принципи державного фінансового контролю.
8. Державне регулювання ринку фінансових послуг в Україні.
9. Бюджетний устрій і бюджетна система та принципи її побудови.
10. Економічна природа, сутність та призначення бюджету. Роль бюджету в сучасному суспільстві.
11. Бюджетна політика в Україні: теоретичні засади, сучасні реалії та проблеми ефективності. Бюджетний механізм.
12. Державний кредит та державний борг: проблеми оптимізації структури та організації ефективного управління.
13. Інструменти управління внутрішнім і зовнішнім державним боргом, ефективність їх використання.
14. Система доходів і видатків бюджетів, проблеми їх оптимізації. Доходи і видатки бюджетів як засіб реалізації соціально-економічної політики держави.
15. Методи формування доходів державного бюджету, переваги і недоліки їхнього використання.
16. Перспективи зміцнення доходів державного бюджету в сучасних умовах.
17. Бюджетний процес та його розвиток в умовах економічних перетворень.
18. Місцеві фінанси як ланка фінансової системи держави. Проблеми та перспективи реформування системи місцевих фінансів в Україні.
19. Необхідність і сутність фінансового менеджменту. Суб'єкт, об'єкт, мета та завдання фінансового менеджменту.
20. Проблеми забезпечення самостійності органів місцевого самоврядування та фінансова незалежність місцевого самоврядування в умовах децентралізації.
21. Сутність системи міжбюджетних відносин, види міжбюджетних трансфертів.
22. Податки як економічна і правова категорія. Наукові основи побудови податкової системи.
23. Структура податкової системи та її роль у фіскальній політиці держави.
24. Економічна природа непрямих податків, їх класифікація. Проблематика справляння податку на додану вартість як форми універсального акцизу.
25. Поняття інвестиційного ринку і його характеристика.
26. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування.
27. Управління капіталом підприємства.
28. Пряме оподаткування. Податок на прибуток підприємств як форма прибуткового оподаткування юридичних осіб.
29. Оподаткування доходів фізичних осіб, проблеми та перспективи розвитку даного виду оподаткування в Україні.
30. Спеціальні податкові режими в Україні.
31. Екологічне оподаткування.
32. Місцеві податки і збори: порядок справляння та резерви зростання. Майнове оподаткування.
33. Характеристика фінансових послуг на грошовому та кредитному ринках.
34. Податкове адміністрування і податковий контроль: призначення і порядок проведення. Форми і методи податкового контролю.

35. Необхідність і сутність визначення часової вартості грошей. Основні причини зміни вартості грошей у часі.
36. Загальні основи організації фінансів на підприємстві: принципи організації фінансів підприємств, комерційний розрахунок, самофінансування.
37. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств. Основний і оборотний капітал підприємства.
38. Прибуток підприємства: суть і методи його визначення та порядок розподілу.
39. Фінансовий стан підприємства: показники фінансової стійкості підприємства, критерії і методи оцінки; платоспроможність підприємства; ліквідність балансу.
40. Зміст, цілі та завдання фінансового планування на підприємстві, його роль і місце у фінансово-господарській діяльності в умовах ринку.
41. Організація фінансової роботи на підприємстві, цілі, завдання, основні принципи.
42. Дивідендна політика компанії. Теорії дивідендної політики. Процедури і форми розрахунків по дивідендах. Джерела виплати дивідендів.
43. Управління оборотними активами. Управління запасами. Дебіторська заборгованість на підприємстві, її види і способи оцінки.
44. Ліквідність оборотних активів. Види вартісної оцінки оборотних активів. Методи оцінки запасів товарно-матеріальних цінностей.
45. Поняття банкрутства, чинники, що визначають темпи стійкого зростання. Неспроможність підприємства і ознаки його банкрутства.
46. Еволюція грошей, мінливість функціональних властивостей національних грошей залежно від зміни соціально-економічних умов і середовища.
47. Теорії грошей і їх еволюція. Сучасні напрями розвитку теорії грошей.
48. Тлумачення суті грошей в сучасних теоріях грошей. Еволюція форм грошового обігу.
49. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Основні чинники пропозиції грошей.
50. Грошова система, її суть. Елементи грошової системи та їх характеристика.
51. Механізм грошової емісії. Первинна емісія грошей. Вторинна емісія грошей, особливості ефекту мультиплікації.
52. Зміст поняття грошовий оборот. Структура грошового обороту.
53. Грошові реформи: поняття, цілі та види грошових реформ. Основні способи проведення грошових реформ.
54. Банківська система та грошово-кредитне регулювання. Роль, функції і типи банківських систем.
55. Рівні банківської системи. Поняття стабільності, стійкості і надійності банківської системи.
56. Власний капітал банку: поняття, структура, джерела формування, функції.
57. Економічний зміст активних операцій банків і сучасні тенденції їх розвитку. Напрями поліпшення структури і якості активів українських банків.
58. Джерела прибутків комерційного банку, пов'язані з окремими елементами банківського бізнесу. Проблеми підвищення прибутковості вітчизняних банків.
59. Модель формування прибутку банку. Показники оцінки прибутковості і рентабельності банку, операцій, продуктів, послуг.
60. Механізм функціонування банківської системи, організація й управління діяльності банків. Іпотечне кредитування, лізинг у банківській діяльності, інвестиційна діяльність банків.
61. Система грошово-кредитного регулювання і її елементи. Поняття методів і інструментів грошово-кредитного регулювання, їх класифікація
62. Система банківського нагляду, структура основних елементів банківського нагляду.
63. Еволюція кредитних відносин; закономірності і сучасні тенденції їх розвитку.
64. Функції центрального банку. Основні напрями грошово-кредитної політики НБУ.
65. Банківські послуги, їх класифікація, зміст та значення. Ринок банківських послуг, перспективи його розвитку в сучасних умовах.

66. Особливості банківського кредитування фізичних осіб. Принципи організації кредитних відносин, їх значення в сучасних умовах.
67. Система грошових платежів і розрахунків: види і форми безготівкових розрахунків.
68. Значення, види та методи аналізу в управлінні банком. Критерії оцінки фінансового стану комерційного банку.
69. Валютно-фінансові і платіжні умови міжнародного кредиту. Ризики в міжнародному кредитуванні та методи їх мінімізації.
70. Поняття ринку цінних паперів, його суть, функції і місце в системі фінансового ринку.
71. Учасники ринку цінних паперів: емітенти, інвестори, інвестиційні інститути. Класифікація цінних паперів.
72. Деривативи. Принципи організації ф'ючерсного ринку. Форвардні і ф'ючерсні контракти.
73. Характеристика опціонного контракту. Цілі укладання опціонних контрактів. Європейський і американський опціони. Опціони колл і пут.
74. Інститути спільного інвестування. Інвестиційні фонди, їх організаційно-правова форма і принципи діяльності.
75. Управління фінансовими ризиками підприємства.
76. Характеристика і вимоги до інформаційної системи фінансового менеджменту. Основні користувачі фінансової інформації.
77. Управління грошовими потоками суб'єктів господарювання.
78. Регулювання фондового ринку. Основні елементи регулювання фондового ринку. Концепція формування фондового ринку в Україні.
79. Страхування як економічний інститут. Характеристика галузей страхування. Особливості обов'язкової та добровільної форм здійснення страхування.
80. Страхування життя. Медичне страхування. Роль страхового ринку в розвитку національної економіки. Етапи розвитку страхового ринку.
81. Суб'єкти страхового ринку. Страховик як суб'єкт управління ризиком.
82. Страхова послуга як форма реалізації страхового захисту в умовах ринку.
83. Страхова послуга і страховий продукт. Класифікація страхових послуг, проблеми класифікації
84. Види страхової премії і методи її сплати. Склад і структура нетто-премії, методика її визначення, шляхи оптимізації. Ризикова премія і ризикова надбавка.
85. Страховик як фінансовий посередник та як інституціональний інвестор. Структура прибутків і витрат вітчизняних страхових компаній.
86. Прибуток страхової компанії. Проблеми оподаткування страхової діяльності.
87. Платоспроможність страхової компанії. Роль перестраховування в забезпеченні фінансової стійкості страховика.
88. Мета і завдання регулювання страхового ринку.
89. Державне регулювання і саморегулювання на страховому ринку. Державний нагляд і контроль страхової громадськості як елементи системи регулювання.
90. Форми і системи соціального страхування, його галузева класифікація.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеев І. В. Гроші та кредит: навч. посібник . Львів : Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2004. 168 с.
2. Артус М. М. Бюджетна система України [Текст]: навч. посіб. / М.М. Артус, Н.М. Хижа. – К.: Європ. ун-т, 2005. – 220 с.
3. Б'юкенен, Джеймс М. Суспільні фінанси і суспільний вибір. Два протилежних бачення держави, К. : Видавничий дім “КМ Академія”, 2004. 176 с.
4. Банківська безпека : навч. посіб. / О.Д. Вовчак, Ю. О. Самура, В. А. Сидоренко, В. А. Вареник.К. : Знання, 2019. 237 с.
5. Барановський О. І. Філософія безпеки: монографія: у 2 т. Київ: УБС НБУ, 2014. Т. 1: Основи економічної і фінансової безпеки економічних агентів. 831 с.
6. Бланкарт Шарль. Державні аінанси в умовах демократії: підручник: [пер. з нім]: вступ до фінансової науки. К.: Либідь, 2000. – 656 с.
7. Бондарук Т.Г. Місцеве самоврядування та його фінансове забезпечення в Україні ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув. К. : Експрес, 2009. 608 с.
8. Боргова стійкість державних фінансів / за ред. Т. І. Єфименко, С. А. Єрохіна, Т. П. Богдан. К. : ДННУ “Акад. фін. управління”, 2014. 712 с.
9. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: підручник. К. : Знання, 2008. – 582 с.
10. Борисюк О. В. Тенденції банкострахування в умовах нестабільності розвитку фінансового ринку України. Молодий вчений. No 1 (65) січень, 2019 р. с.428-432.
11. Борисюк О. В., Дацюк-Томчук М. Б. Нові вектори розвитку фінансового ринку України в умовах цифрової економіки Економічний часопис СНУ імені Лесі Українки. No2 (18), 2019. с. 95-101.
12. Бояр А. О. Напрями трансформації бюджетної системи України в умовах європейської інтеграції. Наукові праці НДФІ. 2012. №3. С. 134-137.
13. Бюджетна і податкова системи України у запитаннях і відповідях : К. : ДННУ “Акад. фін. Управління”, 2012. 336 с.
14. Бюджетна система України: тренінг-курс: навч. посіб. К. : ДННУ “Акад. фін. Управління”, 2012. 392 с.
15. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 No 2456-VI URL: <http://pravo.in.ua/lib.html#rz2456>.
16. Бюджетний кодекс України: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17&p=1309936556715078>.
17. Бюджетний менеджмент: тренінг-курс. К.: ДННУ “Акад. фін. управління”, 2012. 400 с.
18. Возняк Г. В. Фінансова децентралізація та стале ендегенне зростання регіонів: формалізація напрямів впливу. Світ фінансів. 2019. №2(59). С. 49- 59. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1225>
19. Возняк Г. В. Фінансовий потенціал регіону та проблеми його оцінки URL: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Economics/66671.doc.htm.
20. Гасанов С.С. Реформування фіскальної системи України у контексті євроінтеграційних процесів. Фінанси України. 2015. № 5. С. 16-38.
21. Гриньова В. М. Гроші і кредит: підручник. Х. : ІНЖЕК, 2008. 312с.
22. Єпіфанова Ю. І., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця : ВНТУ, 2017.143 с.
23. Інноватика на фінансових ринках: монографія / за науковою ред. д.е.н., професора С. В. Онишко / Онишко С. В., Коваленко Ю. М., Богріновцева Л. М. та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 466 с.
24. Карлін М. І. Суспільні фінанси в умовах демократії: навчальний посібник Луцьк : Вежа, 2021. 228 с.
25. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн : навчальний посібник. К. : Кондор, 2021. 364 с.

26. Карлін М. І., Івашко О. А., Проць Н. В. та ін. Фінанси України: Навч. посібник. Київ. В. Д. «Кондор», 2018. 332 с. Karlin M., Batiuk O. Fiscal decentralization in the countries of the Visegrad group and Ukraine: a comparative analysis. *Visegrad Journal on Human Rights*. No 1. 2021. S. 155-162. (Index Copernicus). і кредит. – 2016. – № 11. – С. 822-827.
27. Карлін М.І. Проць Н. В. Територіальні фінансові ресурси в умовах децентралізації: конспект лекцій. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. 136 с.
28. Кириленко О. П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) / О. П. Кириленко; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. К.: НІОС, 2000. 381 с.
29. Кіндрацька Г.І. Аналіз господарської діяльності: підручник Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2019. 320 с.
30. Кнейслер О. В., Письменна Т. В., Костецький В. В., Лубкей Н. П. Фінансові ризики суб'єктів господарювання: навч. посібник. Тернопіль: ВЦ «Вектор», 2017. 138 с.
31. Криховецька З.М. Фінансовий ринок : навч. посіб. 3-є вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ, 2014. 430 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/1164.pdf>.
32. Крупка М. І., Яструбецька Л. С. Фінансова безпека суб'єктів господарювання: підручник. Львів: Вид-во ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 319 с.
33. Луніна І. О. Розвиток державних фінансів України в умовах глобалізації: [колект. монографія]. Ін-т економіки та прогнозування. Київ, 2014. 295 с.
34. Мишкін Ф. С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків; [пер. з англ. С. Панчишин, Г. Стеблій, А. Стасишин]. К.: Основи, 2018. 963 с.
35. Податковий кодекс України: URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
36. Ризики посткризового розвитку фінансового сектору України: джерела, оцінки, інструменти стабілізації. К.: НІСД, 2019. 243 с.
37. Савчук Н.В. Бюджетні пріоритети України у контексті суспільного вибору: монографія. К.: КНЕУ, 2020. 325 с.
38. Система місцевих платежів в Україні: теорія, історія, перспективи: за заг. ред. М.І.Карліна, І.О.Цимбалюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 188 с.
39. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Сторонянської І. З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України, 2020. 531 с.
40. Територіальні фінансові ресурси Західного прикордонного регіону України: історія, сьогодення, перспективи : кол. монографія / За ред. проф. Карліна М. І. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. 400 с.
41. Фінанси підприємств: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.]; за заг. ред. Н.С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 388 с.
42. Чуй І.Р. Теоретичні засади дослідження категорії «боргова безпека держави» / І.Р. Чуй, О.В. Мицак // Гроші, фінанси і кредит. 2016. № 11. С. 822-827.
43. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник. К.: Знання, 2006. 439 с.
44. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навчальний посіб. - 2-ге вид.; випр. доб. К.: Знання - Прес, 2003.
45. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2009. 301 с.
46. Шумелда Я.П. Страхування. Навчальний посібник. Вид. 2. - Тернопіль: Джура, 2006.
47. Щукін Б. М. Інвестування. К.: МАУП. 2008. 216 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Фахові вступні випробування для вступників передбачають виконання завдань у вигляді відповідей на питання білету, які об'єктивно визначають їх рівень підготовки.

Під час оцінки вступного випробування враховуються такі критерії:

- достатність обсягу знань;
- ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, законами, правилами, економічними явищами;
- рівень володіння економічною теорією і логікою міркувань;
- рівень здійснення аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення;
- вміння інтегрувати та диференціювати знання, рівень усвідомлення суті завдання.

Оцінювання відповідей на вступних іспитах відбувається за 5-бальною шкалою. Вступника допускають до участі в конкурсному відборі, якщо кількість балів з вступного випробування складає не менше 3 за 5-бальною шкалою.

Таблиця 1

Критерії оцінювання фахових вступних випробувань

Оцінка у національній шкалі	Критерії оцінювання
Відмінно	виставляється абітурієнтам, які в повному обсязі продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, подіями, адекватно оперували ними під час розв'язання завдань, вміють аналізувати означену проблему та пропонувати шляхи до її вирішення
Добре	виставляється абітурієнтам, які в повному обсязі продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, подіями, проте недостатньо вміють оперувати ними при розв'язанні логічних та практичних завдань
Задовільно	виставляється за знання, продемонстровані в неповному обсязі. Вони, як правило, носять фрагментарний характер. Теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, хаотично, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що абітурієнт неповною мірою обізнаний з літературними джерелами з навчальної дисципліни і не може дати достатньої критичної оцінки
Незадовільно	виставляється за неправильну або неповну відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Відповідь засвідчує, що програмовим матеріалом абітурієнт не володіє.

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ